

Protocol d'actuació *Gràcia ANTIMASCLISTA*

Festa Major Gràcia de 2017

Elaborat per: APFCiB-CJAS

1. Per què aquest protocol?

Aquest document descriu les pautes d'actuació que es recomanen seguir per part de les persones que formin part de les entitats i col·lectius que organitzen actes per a les Festes Majors i espais de festa amb participació massiva que esdevenen al districte de Gràcia, així com per part de les parelles de sensibilització itinerant i de les professionals que atenen a l'estand "Gràcia Antimasclista" per tal de detectar i intervenir en casos d'agressions masclistes durant la celebració de les Festes Majors de Gràcia 2017.

En el seu disseny s'ha recollit experiències anteriors de la ciutat de Barcelona (Protocol de l'Associació de Dones Feministes de Gràcia, Poble Sec Feminista i Festes Feministes de Sant Andreu) com d'altres ciutats com Pamplona o d'Elorrio, abanderades per col·lectius feministes. El protocol parteix d'alguns aspectes clau que convé remarcar i que situen la intervenció:

1. L'esperit de la intervenció és comunitària, i es demana a les persones de les entitats participants que assumeixin un compromís i implicació activa en una tasca que és responsabilitat de tothom per tal de visibilitzar i acabar amb les agressions masclistes, en aquest cas, en el context de festes populars.
2. Parlem de l'objectiu "apoderament", com a objectiu transversal. La idea és garantir un espai de seguretat i confiança on, en el cas de produir-se una agressió masclista, les persones afectades es sentin amb prou suport i confiança per actuar per elles mateixes.
3. Les intervencions plantejades parteixen del diàleg i de la solució pacífica de la situació. No volem tenir una situació més complicada que la que ja es tenia. L'actitud i el llenguatge utilitzat per les persones participants és important per evitar i trencar l'escalada de la violència. És una situació de confrontació directa i hem de ser conscients de les nostres capacitats i limitacions.
4. Al sistema patriarcal les dones ocupen posicions de subordinació, submissió i opressió en relació als homes i aquests ocupen una posició de poder i de dominació sobre les dones. Les agressions masclistes tenen la base en aquestes relacions jeràrquiques de poder. Des d'aquesta lògica, els homes tenen atorgats uns drets sobre les dones, que els situen en una posició de superioritat. Això no vol dir que tots els homes exerceixin el poder que els és atorgat però sí que es poden creure amb el dret a exercir-lo.
5. El mateix sistema heteropatriarcal també posiciona en un nivell de subordinació i d'opressió a les persones que tenen una orientació sexual diferent a l'heterosexual, què és la que legitima al sistema. Així, per les pròpies raons de la violència heteropatriarcal, lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, i qualsevol persona amb adscripcions de gènere no normatives, poden arribar a patir aquestes violències.
6. El context de festa és un lloc on es poden produir un determinat tipus d'agressions masclistes i cal detectar-les i actuar-hi. Però també és un lloc que ha de permetre una presa de consciència individual i comunitària contra aquestes situacions.

En el cas concret de la Festa Major de Gràcia la intervenció global que es durà a terme consistirà en:

- a. **L'aplicació d'aquest protocol**, que es donarà a conèixer a les entitats i col·lectius participants a través de formacions específiques, així com als cossos policials (MMEE i GUB) del districte.

- b. La detecció i intervenció en cas de trobar-se amb alguna agressió masclista, segons el protocol acordat, per part de les **entitats i col·lectius del barri que organitzen actes**, coordinant-se amb les parelles itinerants i l'estand "Gràcia Antimasclista".
- c. La presència de **dues parelles d'agents itinerants** (amb formació i experiència en el treball en relació a les violències masclistes) que faran tasques de sensibilització durant la festa i també, potencialment, podrien detectar i intervenir segons el protocol acordat en cas de trobar-se amb alguna agressió. En aquests casos poden coordinar-se amb l'estand "Gràcia Antimasclista", altres agents implicats en aquest protocol (entitats i col·lectius del barri que organitzen actes) i/o els serveis de MMEE/GUB i d'altres.
- d. **Estand "Gràcia Antimasclista"** amb dues professionals com a punt d'informació, atenció i assessorament davant les agressions masclistes.

Recordem el perquè d'aquest protocol:

- Perquè volem tenir unes festes lliures d'agressions masclistes i no discriminatòries.
- Perquè volem caminar per aconseguir espais de festa i oci igualitaris, contribuint en la creació d'espais on ens puguem relacionar de manera lliure i consentida (espais feministes).
- Perquè és important poder gaudir de les Festes sense por, on les persones es puguin sentir segures i amb confiança per donar una resposta davant les agressions masclistes.
- Perquè és responsabilitat de totes i tots.

2. Punts de partida

- Res justifica una agressió (ni les drogues, ni el vestuari, ni l'hora, etc.).
- Una agressió és quan algú es sent agredit/da: cadascú té els seus límits, que són variables en funció de les vivències de cada persona. No es legítim qüestionar els límits de l'altre.
- Qualsevol persona pot traspasar els límits d'una altra persona ja que aquests són subjectius. És el que cadascú sent. Hem de recordar que ens socialitzem en un sistema patriarcal.
- Una agressió és un abús de poder d'una persona sobre una altra: no és un malentès, ni un conflicte.
- Les persones agredides no són "víctimes passives". Hem d'actuar sempre amb el consentiment de la persona agredida, respectar la seva decisió.

3. Les agressions masclistes en contextos festius. De què parlem?

a . **Violència sexual i agressions masclistes.**

El Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona (en anglès CEDAW) recull que la **violència sexual** suposa una **violació dels drets humans** a la llibertat, la integritat física i psíquica, el dret a no patir tracte cruel o degradant o el dret al més alt nivell de salut, entre altres.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS, 2011) defineix la **violència sexual** com "tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant la coacció per part d'una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball"

L'OMS també recull que "la violència sexual inclou actes que van des de **l'assetjament verbal** a la **penetració forçada** i una varietat de tipus de **coacció**, des de la pressió social i la intimidació per la força física" (OMS, 2013).

Per una altra banda, la *Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista* (Llei 5/2008, de 24 d'abril), fa la distinció entre assetjament sexual i agressió sexual:

- **Assetjament sexual:** el constitueix qualsevol **comportament verbal, no verbal o físic** no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- **Agressions sexuals:** consisteixen en l'**ús de la violència física i sexual** exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'**ús premeditat del sexe** com a arma per a **demostrar poder i abusar-ne**.

Nosaltres ens posicionem i treballem des del concepte *contínuum de violència sexual* contra de les dones. En aquest contínuum de la violència sexual, hi ha un progressió **des de la desvalorització fins l'agressió sexual**. La desvalorització sexual inclou comentaris i conductes sexistes (acudits, gestos, mirades) i conductes de seducció fora de lloc o ofensives, proposicions o peticions de sortir repetitives. (Bosch y Ferrer, 2000:70).

En aquest protocol també volem citar i posicionar-nos al costat de la *Llei per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia* (11/2014) que garanteix **el dret a la igualtat i a la no-discriminació per motius d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere**, en facilita la participació i representació en tots els àmbits de la vida social, promou la supressió d'estereotips que afecten a la imatge de les persones LGTBI i assegura que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en llibertat. En relació als espais públics, organitzadors d'espectacles i activitats recreatives (Art.26, punt 3) la llei recull específicament:

"Els titulars dels establiments i espais oberts al públic i els organitzadors d'espectacles i activitats recreatives estan obligats a impedir-hi l'accés o a expulsar-ne les persones següents, amb l'auxili, si cal, de la força pública:

- a) *Les persones que violentin de paraula o de fet altres persones per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere.*
- b) *Les persones que duguin i exhibeixin públicament símbols, indumentària o objectes que incitin a la violència, a la discriminació o a l'homofòbia, la bifòbia o la transfòbia".*

Tenint en compte tot l'anterior, i tenint en compte que no tothom entén les agressions de la mateixa manera, cal tenir clar que en el moment en què una persona es senti agredida i vulgui donar-hi resposta caldrà actuar col·lectivament, i sense entrar en judicis ni qüestionaments sobre la seva decisió.

Per tant en aquest protocol quan parlem d'**agressions masclistes** entenem que aquestes poden ser:

- **Assetjament:** Qualsevol actitud sexista , verbal, no verbal o física, no desitjada i que incomodi, violenti o no agradi a la persona qui la pateix. S'hi inclouen: floretes indesitjables (“piropos”), invasió de l'espai, mirades persistents, peticions insistents, persecucions dins o fora de l'espai de festa, insults, burles, intimidació, humiliacions, comentaris ofensius i/o degradants o qualsevol altre comportament hostil,
- **Agressió física:** Tocaments no consentits amb o sense força, intents d'agressió sexual i les agressions sexual amb o sense penetració. També s'inclourien la violència física exercida sobre una persona o grup de persones per motius de gènere, orientació sexual o aspecte físic no heteronormatiu.
- Exhibició de **símbols sexistes** ofensius i/o d'imatges ofensives o vexatòries de les dones i de les persones LGTBI.

b. Qui les exerceix?

Com s'ha dit en la introducció, vivim en un sistema on la socialització masculina posiciona als homes heteronormatius en una situació de superioritat. Així doncs, la gran majoria d'agressions es produeixen sobre les dones i identitats de gènere no hegemòniques.

També s'ha de tenir en compte que la persona agressora pot ser qualsevol persona que es trobi en el context de l'espai de festa. Així, es poden reproduir aquestes agressions entre persones conegudes i desconegudes.

4. Classificació de les violències masclistes

	NIVELL 1	NIVELL 2	NIVELL 3
Violència Psicològica	Insultar, escridassar, burles sexistes, jutjar la vida sexo-afectiva, menysprear, ...	Amençar, fer xantatge, comentaris sobre aparença, ...	Amençar de mort, amenaçar amb el suïcidi,..
Violència Física	Envair l'espai, intimidar, tocaments no sexuals no desitjat, donar empentes, ...	Immobilitzar, arraconar, escopir, estirar cabells perseguir, ...	Cops de puny/peu, retenir, agafar del coll...
Violència Sexual	“Bavejar”, mirades o comentaris sexuals no desitjats, ...	Tocaments sexuals no desitjats, assetjament per opció sexual, imposar pràctiques sexuals no segures, ...	Exhibicionisme sexual, violació (no només penetració), xantatge i amenaça per pràctiques sexuals ...
Violència Ambiental	Colpejar objectes, cosificar, ús de llenguatge sexista, ...	Colpejar fort o llançar objectes, aïllar, ...	Creumar objectes, fer mal a persones estimades, fer mal a mascotes ...